

ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА

DOI 10.31651/2524-2660-2019-4-206-211

ORCID: 0000-0002-5406-7062

ДАНИЛЬЧЕНКО Ірина Григорівна,

кандидатка педагогічних наук, старша викладачка кафедри дошкільної педагогіки і психології,
Глухівський національний педагогічний університет ім. Олександра Довженка
e-mail: irinadanulchenko@ukr.net

УДК 378.011.3-051:373.2

**ВИКОРИСТАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ДИСЦИПЛІНИ «ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА»
У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ
ДО ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ДОШКІЛЬНИКІВ**

*Висвітлено можливості використання ху-
дожньої дитячої літератури в підготовці сту-
дентів спеціальності «Дошкільна освіта» до
екологічної освіти дітей дошкільного віку.*

*Розкрито специфіку жанрів дитячої літера-
тури, які можна використовувати з метою
екологічної освіти дошкільників.*

Ключові слова: підготовка вихователів; ді-
ти дошкільного віку; зміст екологічної освіти;
дитяча література; жанри дитячої літерату-
ри.

Постановка проблеми. У сучасному світі особливої актуальності набуває проблема забезпечення екологічної безпеки, екологічної освіти підростаючого покоління, що є запорукою сталого розвитку суспільства. Важливого значення в цих умовах набуває екологічна освіта, спрямована на формування в людей різного віку екологічного світогляду, що відображає соціальний досвід взаємодії з довкіллям на принципах гуманізації і гармонізації. Визначальну роль у розвитку екологічного світобачення людини відіграє період дошкільного дитинства. Від рівня підготовки вихователів до реалізації завдань екологічної освіти дошкільників залежить якість формування в них основ екологічної культури. Особливе місце в системі підготовки майбутніх вихователів до екологічної освіти дітей посідає дисципліна «Дитяча література».

Мета статті. Представити можливості використання дисципліни «Дитяча література» в процесі підготовки студентів спеціальності «Дошкільна освіта» до екологічної освіти дітей дошкільного віку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти екологічної освіти дітей дошкільного віку і підготовки майбутніх вихователів до її здійснення вивчаються багатьма науковцями, зокрема: Т. Андреевою, Г. Бельською, Н. Горопахую, С. Дерябо, А. Загородньою, Н. Кот, Н. Лисенко, С. Николаєвою, З. Плохій, Н. Рижовою та іншими.

Н. Рижова визначає екологічну освіту як неперервний процес навчання, виховання і розвитку дитини, спрямований на формування її екологічної культури, яка виявляється в емоційно-позитивному ставленні до природи, оточуючого світу, у відповідальному ставленні до свого здоров'я і стану довкілля, в дотриманні певних моральних норм, в системі ціннісних орієнтацій [1].

Сучасна екологічна освіта дошкільнят, як зазначає Н. Лисенко, зосереджує увагу педагогів на необхідності такої підготовки кожного вихованця до діяльності в природі на майбутнє, який керуватиметься не лише прагматичним і споживацьким ставленням до неї, а, насамперед, гуманістичними та екологічними цінностями [2, с. 8]. При цьому вчена наголошує на важливості ролі педагога в екологічній освіті: «Вбираючи в себе внаслідок цілеспрямованого педагогічного впливу екологічний потенціал засвоєваних уявлень, понять, умінь і навичок та ін., дитина пізнає цілком інші способи співіснування з природою на засадах гуманного ставлення до всіх їх проявів, вибудовуючи гармонійні стосунки, закладаючи підвалини екологічної культури» [2, с. 11].

Основи екологічної культури в дошкільників може закласти вихователь, в якого сформована екологічна компетентність, яку З. Плохій тлумачить як складник екологічної культури, усвідомлене володіння екологічними знаннями, способами прийняття рішень, моральними нормами, цінностями, необхідними для екологічно доцільної діяльності [3, с. 116].

А. Загородня акцентує увагу на тому, що формування екологічної компетентності майбутнього вихователя має бути спрямоване на оволодіння ним базовими і міжгалузевими знаннями, психологопедагогічними, фахово-методичними, спеціальними і творчими вміннями, виховання ціннісних орієнтацій фахівця, мотивів педагогічної діяльності, екологічної культури особистості, здатності до розвитку влас-

ного творчого потенціалу в галузі екологічної освіти дітей дошкільного віку. Науковець виділяє такі складники екологічної компетентності вихователя: ціннісну, теоретичну, методичну, практичну [4, с. 163].

Виклад основного матеріалу дослідження. Вагомим складником екологічної компетентності вихователя є еколого-літературна. Вона включає в себе ціннісні орієнтації педагога на цілеспрямоване, доцільне використання творів художньої літератури природничого змісту, володіння базовими (екологічні знання, знання дитячої художньої літератури), психолого-педагогічними (дитяча психологія, дошкільна педагогіка) знаннями; фахово-методичними, спеціальними і творчими вміннями щодо застосування художньої літератури природничого змісту в екологічній освіті дошкільнят, здатності до постійного вдосконалення в галузі екологічної освіти й дитячої літератури [5].

Формування еколого-літературної компетентності в майбутніх вихователів відбувається протягом усього навчання у ЗВО у процесі вивчення низки фахових дисциплін «Виразне читання та культура мовлення», «Дитяча література», «Дошкільна лінгводидактика», «Основи природознавства з методикою ознайомлення з природою» за умови оптимального використання їх потенціалу.

Є чимало публікацій (В. Ляпунова, Н. Лисенко, А. Задорожна-Княгницька, А. Загородня та ін.), присвячених проблемі використання можливостей дисциплін у фаховій підготовці. Зокрема А. Загородня, вивчаючи питання підготовки магістрів до забезпечення управління якістю освітнього процесу в закладі дошкільної освіти, розглядає можливості збагачення нормативних навчальних курсів темами, які б цілеспрямовано й комплексно формували готовність майбутніх директорів до означеного процесу [6].

Н. Лисенко наголошує на необхідності формування в педагога еколого-педагогічної культури, що має ґрунтуватися на міждисциплінарному інтегруванні навчальних дисциплін і являти собою «комплексну організацію діяльності студентів, що передбачає взаємозв'язок теоретичного і практичного навчання, творчої співпраці викладача зі студентами в організації й виконанні диференційованої самостійної роботи» [2, с. 6–7].

«Дитяча література» як нормативна фахова дисципліна має чималий потенціал у формуванні еколого-літературної компетентності майбутніх вихователів, оскільки цілеспрямоване й доцільне використання художніх творів (як фольклорних, так і ав-

торських) екологічного змісту якісно впливає на цей процес.

Метою дисципліни є ознайомлення студентів з творами, що пропонуються для читання дітям дошкільного віку; формування та вдосконалення вмінь і навичок аналізу творів дитячої літератури з художнього та виховного поглядів та з погляду їх значущості у формуванні особистості дитини.

Означена мета реалізується через низку завдань: 1) ознайомити студентів із історією розвитку дитячої літератури від часу її зародження до сучасності; 2) дати уявлення про українську дитячу літературу в сучасному розумінні; 3) розширити уявлення студентів про місце і значення дитячої літератури у вихованні та формуванні особистості дитини; 4) розширити й поглибити в студентів знання теоретико-літературних понять, необхідних для цілісного аналізу творів дитячої літератури; 5) розвивати в них уміння і навички ідейно-художнього аналізу творів дитячої літератури творів, визначення їх науково-педагогічної основи та значення для виховання дітей; 6) вдосконалювати навички виразного читання творів різних жанрів.

Чимало вітчизняних і зарубіжних дослідників вивчали можливості використання художньої літератури у вихованні дітей дошкільного віку. Зокрема висвітлено проблеми розвитку художньо-мовленнєвої діяльності в закладах дошкільної освіти за матеріалами народних знань та уявлень (А. Богуш, А. Плетеницька, О. Поліщук); використання казки в екологічному вихованні дітей (Г. Бельська, О. Вашак), використання казки у процесі розвитку мовлення дітей (А. Богуш, Н. Гавриш, Н. Карпинська, Т. Котик, Н. Насруллаєва, Т. Науменко, Ю. Руденко, А. Фесенко); вплив творів художньої літератури на розвиток інших видів діяльності дошкільників (О. Запорожець, А. Ковальов, Н. Морозова); виховання інтересу до змісту художнього твору в дітей старшого дошкільного віку (А. Просенюк).

Продемонструємо використання можливостей дисципліни «Дитяча література» з метою застосування майбутніми вихователями художніх творів у процесі екологічної освіти дошкільників.

На початку вивчення дисципліни під час ознайомлення з її метою і завданнями студентам давалася установка на оформлення літературно-методичної скарбнички вихователя. Її вони мали укладати за розділами, суголосними періодам розвитку української дитячої літератури, наприклад, дитячий фольклор; українська дитяча література ХІХ століття; українська дитяча

література XX століття; сучасна дитяча література. Кожен з розділів літературно-методичної скарбнички мав підрозділи, суголосні жанрам, наприклад, малі фольклорні жанри, казки, оповідання, вірші тощо. Кожен підрозділ мав низку рубрик, наприклад, твори про природу (рослинний, тваринний світ, неживі об'єкти природи, явища природи тощо). Після прослуховування лекцій та в процесі підготовки до практичних занять студенти наповнювали кожен розділ літературно-методичної скарбнички.

Формування знань у студентів про твори природничого змісту і вмінь їх використовувати в роботі з дошкільниками відбувалося поетапно, а саме: під час лекцій, на практичних заняттях і в процесі педагогічної практики.

Так, ознайомлення студентів із творами дитячої літератури природничого спрямування розпочинали на лекційних заняттях із вивчення творів дитячого фольклору, адже вони суголосні природовідповідному розвитку дитини. Фольклорні твори для дітей часто зображують неживі предмети, як живі. Дитячий фольклор одухотворяє природу, наділяє її ознаками добра, злагоди, ніжності. Завдяки фольклорним творам діти часто сприймають, як живі предмети, явища природи – ліс, річку, дерева, струмки тощо. А це дуже важливо для виховання в них емпатії, співчуття живим об'єктам природи. Є окремі жанри фольклору, яким ці ознаки одухотворення особливо властиві. Це стосується зокрема закличок, зокрема до дощу, сонця, весни, хмар, теплої погоди, які пробуджують у дітей відчуття спорідненості з природою, формують у них бережливе ставлення до неї [7]. Після закінчення лекції студенти поповнювали в літературно-методичній скарбничці розділ «Дитячий фольклор», жанр: заклички, рубрика: явища природи такими закличками: «Вийди, вийди сонечко», «Йди, йди, дощику», «Ой Вітре, Вітроньку, Прижени хмароньку!» тощо.

По-різному відкривають перед дитиною світ природи численні пестушки й забавлянки. Пестушки – коротенькі пісеньки, якими дорослі забавляють дитину у важливі для неї моменти життя. Педагогічною наукою доведено, що завдяки пестушкам, батьки підбадьорювали своїх дітей, заохочували до певної діяльності, а також створювали хороший настрій. Серед забавлянок і пестушок, наприклад, якими студенти поповнили свої скарбнички, були: «Водичко, водичко, умий ніс і личко», «Сорока-ворона на припічку сиділа» тощо.

Виховне значення мають малі фольклорні жанри, влучні вислови й афоризми,

примовки, приказки, прислів'я, скоромовки, загадки. Це – своєрідна художня форма передачі молоді узагальненого досвіду народу, народної культури, етики, моралі, народних звичаїв і традицій, дбайливого ставлення до природи, землі, поваги до батьків, старших людей. Український народ налічує досить потужний арсенал народних легенд, казок, прислів'їв, приказок, де зосереджується увага на бережливому ставленні до природи. Вони формують у дітей уявлення про те, що природа – найважливіша цінність для людини, оскільки вона дає життя.

Важливе місце серед прозових жанрів художньої літератури відводиться саме казці, як народній, так і авторській.

На нерозривному зв'язку природи і казки у розвитку дитини, її здоров'я та розуму наголошував В. Сухомлинський. У казках для кожної дитини відкривається чарівний дивосвіт життя. В емоційному, дохідливому ключі казки дають дітям необхідну інформацію про звірів і рослини, про домашніх тварин, природу, людей, стосунки між ними. Казки акумулюють у собі величезний морально-духовний потенціал, національні цінності. За допомогою казок можна виховувати в дітей такі риси, як доброта, щедрість, чуйність, хоробрість, милосердя та інших і навпаки – пробудити в дитини відразу до таких вад, як лінощі, хитрість, боягузтво, нахабність, користолобність, несправедливість та інші. Цікавим є те, що і звірі, і рослини в казках наділені антропоморфними ознаками, які властиві фактично лише людям. Позитивні герої казок відчують себе невіддільними від рідної природи, яка в усьому сприяє їм, створює умови і дає засоби для досягнення багатьох життєво важливих цілей. У казках завжди можна знайти ідею взаємодопомоги людини і природи [8].

Важливою для нашого дослідження є думка науковця Г. Беленької. Автор зазначає, що казка природознавчого характеру завжди є цікавою для дошкільника. По-перше, цікавою для дитини є сама форма пізнання довкілля – через казку. По-друге, звичайний світ природи постає перед нею в іншому, несподіваному аспекті: чуттєвому, таємничому, емоційно-зabarвленому. Автор зазначає, що в авторській казці про природу науковий зміст органічно пов'язаний із художнім словом. Вона, з одного боку, розкриває в дітей уміння бачити красу природи, формує почуття любові та дбайливого ставлення до неї; з іншого – збагачує уявлення про навколишній світ, вчить помічати та виділяти характерні особливості та закономірності природних явищ [9].

Поетичне слово посідає важливе місце в житті дитини не тільки тому, що це один з найефективніших засобів засвоєння мови свого народу, смислової систематизації слів, а передусім як спосіб задоволення нагальної потреби інтелектуального і духовного зростання особистості. Поетичні образи формують у дітей конкретні уявлення про найяскравіші картини природи в різні пори року, життя рослин, тварин, явищ природи. Художні поетичні твори допомагають підсумувати побачене, доповнити, поглибити спостереження, бесіду, спрямувати увагу дітей на подальше сприйняття природних явищ. Образна мова їх допомагає виділити особливості явища, певні якості предмета, посибити естетичне сприйняття природи. Використовуючи поетичне слово вихователь може закріпити, поновити естетичні враження, набуті в процесі спілкування з природою.

В авторських творах різних періодів розвитку дитячої літератури представлено твори багатьох жанрів літератури.

Так, у процесі ознайомлення студентів із українською дитячою літературою XIX – початку XX століть, особливу увагу акцентували на творчості Т. Шевченка (вірші «Тече вода з-під явора», «Ой, діброво, темний гаю», «Садок вишневий коло хати», «Весна», «Встала весна», «Зацвіла в долині»), Олени Пчілки (вірші «Весна-красна», «Весняні квіти», «Як швидко літо проминуло», «До діточок»; «Замислений котик», «Тямущий котик», «Мудра кицька», «Співати», «Метелик», казка «Журавель та чапля»), Лесі Українки (вірші «Мамо, іде вже зима», «Вишеньки», «Літо краснее минуло», казка «Біда навчить»), І. Франка (вірші «Киця», «Коваль», «На підгір'ї», «Надійшла весна», «Гримить», «Маленька хмарка», «Полудень», збірка казок «Коли ще звірі говорили») та інших письменників, зокрема їх художніх творах природознавчого змісту.

Так, для формування еколого-літературної компетентності важливе значення мають твори природознавчого спрямування, якими студенти поповнили власні літературно-методичні скарбнички. Наприклад, твори Олени Пчілки студенти класифікували таким чином: розділ – українська дитяча література XIX століття; підрозділ – вірші, рубрика – твори про природу: «Весна-красна» (пори року), «Весняні квіти» (рослинний світ), «Замислений котик» (тваринний світ), «Тямущий котик» (тваринний світ); підрозділ казка, рубрика – твори про природу: «Журавель та чапля» (тваринний світ) тощо.

Ознайомлячи студентів із українською дитячою літературою II половини XX століття – початку XXI століть, зосереджували

увагу на письменників, які презентують власну творчість творами природознавчого змісту, зокрема О. Іваненко (казки «Культбабка», «Бурулька», «Чудесна квітка»), В. Сухомлинський (казки «Фіалка і бджілка», «Зайчик і місяць», «Пелюстка і квітка», «Для чого півневі гребінець», «Їжачок і світлячок», «Два метелики», «Жаба, що співала по-журавлиному», «Як починається осінь», «Як зайчик грівся взимку проти місяця», «Зайчик і горобина», «Шпак прилетів», «Флейта і вітер»), М. Сингаївський (оповідання та казки «Про «Їжакову книжку», «Звідки в їжака колючки», «Їжачок-співачок», «Їжачок і струмок», «Їжачок-помічник», «Як їжачок над лугом літав», І. Андрусак («Зайчикова книжечка», «Хто боїться зайчиків») тощо. Так, після прослуховування даної лекції студенти також поповнили літературно-методичну скарбничку творами природознавчого змісту. Наприклад, твори О. Іваненко вони класифікували за такими рубриками: рослинний світ – «Культбабка», «Чудесна квітка»; неживі об'єкти природи – «Бурулька».

Завданнями самостійної роботи до практичних занять були: послуговуючись знаннями методики використання літературних творів у роботі з дошкільниками збагатити свої скарбнички таким чином: запропонувати твори різних жанрів природничого змісту власної скарбнички для доцільного й оптимального використання в процесі організації різних видів дитячої діяльності (ігрової, трудової, пошуково-дослідної), форм і методів.

Наприклад, під час режимного процесу умивання в ранньому віці студенти запропонували для використання потішку «Водичко, водичко, умий моє личко»; під час проведення досліду з водою – загадки про неї: «Мене п'ють, мене лють, усім потрібна я. Хто я?», «Тече, тече – не витече, біжить, біжить – не вибіжить» тощо; в процесі проведення спостережень за об'єктами природи студенти запропонували використовувати малі фольклорні жанри, вірші. Наприклад, спостереження за калиною може супроводжуватися таким прислів'ям: «Навесні калина білим цвітом квітує, а восени червоні ягідки дарує» та віршем Т. Шевченка «Зацвіла в долині». Під час бесіди про сезонні зміни в природі студенти апелювати до змісту таких творів: «Як швидко літо проминуло!» Олени Пчілки; «Журавлі летять» М. Познанської.

Під час організації ігрової діяльності можна використовувати заклички як зацікавлюючий прийом, наприклад, перед грою «Сонечко і дощик» – закличку «Вийди, вийди, сонечко».

На матеріалі змісту художніх творів природознавчого спрямування можна з дітьми дошкільного віку організувати творчі ігри, зокрема сюжетно-рольові і театралізовані. Для сюжетно-рольових ігор найбільше підходять казки Г. Беленької «Як павучок хатку собі будував», «Хто з них правий?», О. Іваненко «Казка про білочку мандрівницю»; для театралізованих ігор – українські народні казки «Рукавичка», «Лисичка і Журавель», казку І. Андрусика «Зайчикова знахідка» тощо.

Організуючи різні види діяльності студенти з доцільним використанням творів природознавчого змісту літературно-методичної скарбнички повинні були чітко визначати мету застосування цих творів. Оскільки студенти вже вивчили дошкільну лінгводидактику, то це завдання їм було під силу. Пропонуючи його студентам ми реалізували принцип наступності у викладанні дисциплін «Дошкільна лінгводидактика» і «Дитяча література».

Логічним продовженням формування вмінь студентів використовувати літературні дитячі твори не в умовах квазідіяльності, а в реальних умовах є проходження практики. В процесі оформлення літературно-методичних скарбничок студентам давалася установка на те, що той матеріал вони повинні обов'язково максимально використати під час педагогічної практики у закладі дошкільної освіти.

Таку можливість надає студентам практика на другому курсі в групах дітей раннього віку. Під час проходження студентами практики ми спонукали їх до використання матеріалів скарбнички з метою екологічного виховання дошкільнят, консультували і насамкінець оцінювали. Консультували студентів щодо доцільного й оптимального використання змісту літературно-методичної скарбнички. Вміння студентів використовувати її наповнення обов'язково оцінювали, що і було складником загальної оцінки за практику.

У процесі оцінювання вмінь студентів використовувати матеріали скарбнички керувалися такими критеріями: знання творів різних жанрів природознавчого змісту; вміння доцільно добирати художні твори для використання в різних видах дитячої діяльності; вміння методично правильно застосовувати твори художньої літератури різних жанрів у процесі екологічного виховання дошкільників.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, дисципліна «Дитяча література» володіє чималим потенціалом щодо підготовки майбутніх вихователів до екологічного виховання дошкільнят. Оформлення студентами літературно-

методичної скарбнички, її доцільне використання в умовах квазідіяльності та під час практики забезпечує якісне виховання основ екологічної культури в дітей. Подальші наукові розвідки стосуватимуться дослідження міжпредметних зв'язків у процесі формування в майбутніх вихователів еколого-літературної компетентності.

Список бібліографічних посилань

1. Рыжова Н.А. Экологическое образование в детском саду: книга для педагогических дошкольных учреждений, преподавателей, студентов педагогических ун-тов, колледжей. Москва: Карапуз, 2001. 432 с.
2. Лисенко Н.В. Еко-око: дошкільник пізнає світ природи: навч.-методич. посіб. Київ: Слово, 2015. 352 с.
3. Плохий З.П. Формуємо екологічну компетентність молодшого дошкільника: навч.-методич. посіб. до Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі». Київ: Світлич, 2010. 144 с.
4. Загородня Л.П. Формування екологічної компетентності в майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. *Комплексний підхід до формування професійної компетентності майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу: монографія / під заг. ред. О. І. Курка.* Глухів: РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка, 2015. 232 с.
5. Данильченко І.Г. Формування еколого-літературної компетентності в студентів у процесі вивчення дисципліни «Дитяча література». *Вісник Глухівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки.* Глухів: ГНПУ ім. О. Довженка, 2017. Випуск 2(34). С.154–166.
6. Загородня Л.П. Формування готовності магістрів до забезпечення управління якістю освітнього процесу в закладі дошкільної освіти під час вивчення фахових дисциплін. *Педагогічний дискурс: зб. наук. праць.* Хмельницький, 2019. Вип. 26. С. 71–78
7. Руденко Ю. Основи сучасного українського виховання. Київ: Вид-во імені О. Теліги, 2003. 328 с.
8. Сухомаїнський В.О. Творчість у колективі. Роль казки у колективному житті дітей: вибрані твори в 5 т. Київ: Радянська школа, 1977. Т. 1. С. 507–521.
9. Беленька Г. Екологічна казка у житті сучасної дитини. *Вихователь-методист дошкільного закладу.* 2012. № 2. С.17–24.

References

1. Ryzhova, N. (2001). Ecological education at kindergartens: the book for pre-school educational facilities, teachers, students of pedagogical universities and colleges. Moscow: Karapuz. 432 p.
2. Lysenko, N. (2015). Eco-eye: a preschooler explores the world of nature. Instructional guide. Kyiv: Slovo. 352 p.
3. Plokhyy, Z. (2010). Forming ecological competence of preschoolers: instructional guide to the Basic program of developing preschoolers "Me in the World". Kyiv: Svitych. 144 p.
4. Zahorodnia, L. (2015). Formation of ecological competence in future teachers of preschool education institutions. *Comprehensive approach to the formation of professional competency of future preschool teachers: monograph.* In O.I. Kurok (Ed.). Hlukhiv: Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University Publishing. 232 p.
5. Danylchenko, I. (2017). Formation of ecological-related literary competency in the course of studying the discipline «Children's Literature». *Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University Bulletin. Pedagogical Sciences Series.* 2(34), 154–166.

6. Zahorodnia, L. (2019). Masters' readiness formation to ensuring the educational process quality in the preschool educational institutions in the process of professional disciplines studying. *Pedagogical Discourse: Collection of scientific works*. 26, 71–78.
7. Rudenko, Y. (2003). The features of Ukrainian education. Kyiv: O. Teliha Publishing Agency. 328 p.
8. Sukhomlynsky, V. (1977). Art and creativity in the team. The role of the fairy tale in children's common life. Kyiv: Soviet school. Vol. 1. 507–521.
9. Bielienska, H. (2012). Environment-related fairytale in the life of today's child. *Teacher-Educator of Pre-school Institution*, 2, 17–24.

DANYLCHENKO Iryna,

PhD in Pedagogy, Senior Lecturer in Preschool Pedagogy and Psychology Department,
Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University

USING THE POTENTIAL OF THE DISCIPLINE «CHILDREN'S LITERATURE» IN THE PROCESS OF TRAINING FUTURE EDUCATORS TO ENVIRONMENTAL EDUCATION OF PRESCHOOLERS

Summary. *Introduction. The problem of using the potential of the discipline "Children's Literature" in the process of training future educators for environmental education of preschoolers is relevant for the following reason. A teacher with ecological competency of which ecological-oriented literature aspect is a part can lay the foundations of environmental culture in preschoolers.*

Purpose. The article aims at presenting the possibilities of using the discipline "Children's Literature" in the process of training students of specialty "Preschool Education" to environmental education of preschool children.

Methods. Theoretical methods and techniques of cognition – analysis and generalization of the body of scientific literature, comparison, synthesis, systematization of the information were applied.

Results. The potential of the discipline «Children's Literature» in relation to training future teachers for environmental education of preschool children is defined. The author's interpretation of the concept of "ecological and literary competence of a teacher" is presented. The forms of conducting classes of the course «Children's Literature» are offered. They have the possibility to contribute to the qualitative improvement of future teachers' professional training for providing environmental education of preschoolers. This is proposed to be conducted by means of covering environment-oriented pieces of art to increase the levels of their ecological and literary competences.

Originality. The peculiarities of the use of environment-oriented pieces of art are highlighted in the context of developing ecological and literary competence during studying the discipline "Children's literature" by students of specialty 012 "Pre-school education".

Conclusion. Ecological and literary competence of a teacher as a component of environmental competence is formed in the process of environmental literary education. The complex of disciplines ensured the formation of ecological and literary competence. "Children's Literature" course is one of the main parts of this process. During the course environment-oriented pieces of art of different genres (folklore genres, fairy tales, stories, poems, etc.) are covered. Further research will be aimed at exploring the possibilities of integrating the content of disciplines "Fundamentals of natural science with the methodology of familiarization with nature", "Preschool Pedagogy", "Children's Literature" with the aim of forming ecological-literary competence of future educators.

Keywords: *teacher training; preschoolers; environmental education content; ecological and literary competence; children's literature; genres of children's literature.*

Одержано редакцією 06.11.2019
Прийнято до публікації 02.12.2019